

پیام رئیس سازمان سینمایی به جشنواره سینماحقیقت

سینمای مستند

الهام بخش آیندگان است

رئیس سازمان سینمایی همزمان با آغاز جشنواره «سینماحقیقت» تأکید کرد این سینمای مستند است که می‌تواند آگاهی عمومی را ارتقا دهد، تغییرات اجتماعی را نمایان سازد و الهام‌بخش نسل‌های آینده باشد. پیام‌راند فریدزاده رئیس سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به هجدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران سینماحقیقت در نخستین روز از برگزاری این رویداد منتشر شد، در این متن نوشته شده است:

به نام خداوند لوح و قلم

سینمای مستند، پنجره‌ای به واقعیت‌های پنهان و آشکار جهان پیرامون ماست. بازتاب روشنی از حقیقت جویی و عدالت خواهی، کنجکاو و کنکاش که با ترجمان آن به تصویر، درک ما از جهان و انسان را تعمیق می‌بخشد. این هنر گران بها، آینه‌ای است که جامعه را در تمامیت آن با همه زیبایی‌ها، دشواری‌ها و چالش‌هایش، صادقانه منعکس می‌کند.

جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینماحقیقت» در طول سال‌ها، نقشی برجسته در اعتلای سینمای مستند ایران و شناساندن استعدادها و نوظهور به عرصه جهانی ایفا کرده است. هجدهمین دوره این رویداد، گامی مهم در جهت تقویت ارتباط میان فیلمسازان، مخاطبان و منتقدان است، فرصتی برای تبادل اندیشه‌ها، هم‌افزایی هنری و نیل به اهداف والای فرهنگی.

در عصری که حقیقت در هجوم اطلاعات پنهان نگاه داشته می‌شود، نقش مستندسازان به‌عنوان راویان راستین، بیش از پیش اهمیت می‌یابد. هنرمندان این عرصه با شجاعت و دقت، روایتگر داستان‌هایی هستند که گاهی نادیده گرفته می‌شوند یا در پس پرده بی‌توجهی در خفا می‌مانند. این سینمای مستند است که می‌تواند آگاهی عمومی را ارتقا دهد، تغییرات اجتماعی را نمایان سازد و الهام‌بخش نسل‌های آینده باشد.

سازمان سینمایی وزارت فرهنگ، بر این باور است که حمایت از سینمای مستند، برای ارتقای فرهنگ عمومی و تقویت هویت ملی و فرهنگی الزامی است. جشنواره «سینماحقیقت» نیز بر این اساس با تمرکز بر مضامین متنوع و متکثر، بستری برای به تصویر کشیدن تنوع فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی کشورمان فراهم آورده است. از این رو این رویداد مهم نه تنها فرصتی برای نمایش آثار فاخر هنری فراهم آورده، بلکه پلی میان تبادل فرهنگ ایران و جهان ایجاد کرده است. «سینماحقیقت» در هجدهمین دوره، انعکاس ذهن‌هایی که ایران سرفراز و زیبارا همدل و همراه می‌خواهند، بازتاب اندیشه خردمندانی است که به ایران شکوهمند عشق می‌ورزند و محلی است برای تعامل سینماگرانی که به حقیقت وفادارند. تنوع آثار، تکثر نگاه‌ها، گوناگونی نسل‌ها در این دوره، نوید پویایی و بلوغ سینمای مستند ایران را می‌دهد. سینمایی که از پرپر و پس فردا با تعلق و عشق به «حقیقت» سخن می‌گوید: قلندران حقیقت به نیم جو نخرند قبايِ اطلس آن کس که از هنر عاریست

گفت‌وگوی صبا با سامان مختاری کارگردان مستند «نجیب‌زادگان»:

در خوزستان با نقش اول قصه آشنا شدم

جهانی می‌کنند و در نهایت فیلم با یک سورپرایز به پایان می‌رسد که موجب جذابیت بیشتر مستند شده است.

وی درباره هدف اصلی از ساخت چنین مستندی تصریح کرد: هدف اصلی من از ساخت این مستند معرفی نژاد اسب اصلی ایرانی در داخل و خارج از کشور بوده است تا همه با چنین گنجینه‌ای آشنا شوند چون صنعت اسب در خیلی از کشورها جزو صنایع پردرآمدی است که گردش مالی خیلی زیادی دارد بنابراین معرفی این اسب در داخل و خارج از کشور می‌تواند قدم موثر برای شکل‌گیری صنعت اسب در داخل کشور باشد چون این نژاد خالص‌ترین نژاد اسب در دنیا است و ترکیب ژن آن با اسب‌های دیگر موجب افزایش قدرت و استقامت آنها می‌شود. وی درباره مدت زمان تولید این فیلم اظهار داشت: فیلمبرداری این مستند از سال ۱۳۹۷ آغاز شده و تا ۱۴۰۳ به طول انجامید ضمن اینکه تحقیق و پژوهش این مستند چهار سال قبل از فیلمبرداری با همکاری خانم نسیم کمالی شروع شده بود و البته در حین تحقیق و پژوهش فیلمبرداری نیز انجام می‌شد چون ترس از مرگ آن اسب وجود داشت و این مستند اطلاعات ما از این نژاد را به حدی افزایش داد که تا همین الان اسب‌ها را برای ترکیب ژنتیکی اسب‌ها از ما مشورت می‌گیرند و یک دایره‌العمارف کلامی در این باره وجود آمد.

مختاری درباره رخدادهای

مهديه مالکی گفت و گو
مستند «نجیب‌زادگان» به کارگردانی سامان مختاری در بخش آثار مستند بلند هجدهمین جشنواره سینماحقیقت حضور دارد و امروز در سالن شماره یک پردیس چارسو اکران می‌شود. خبرنگار صبا با کارگردان این اثر گفت‌وگویی انجام داده که در ادامه می‌خوانید.

سامان مختاری کارگردان مستند «نجیب‌زادگان» درباره علت پرداختن به موضوع «اصیل عرب خوزستان» گفت: اسب «اصیل عرب خوزستان» نژاد ایرانی اصیل است که در سازمان جهانی اسب ثبت شده ولی هیچ‌گاه به آن پرداخته نشده و طی سفری که به استان خوزستان داشتم با نقش اول قصه آشنا شدم و تصمیم گرفتم در این باره مستندی تهیه کنم و روایت داستان از سال ۱۳۳۳ زمان تولد کاراکتر اصلی آغاز می‌شود و ماجراهای این دوران همچون طاعون اسبی و وقایع تاریخی که زندگی اسب‌ها را تحت شعاع قرار می‌دهد روایت می‌شود.

این مستندساز درباره کاراکتر اصلی این مستند خاطر نشان کرد: کاراکتر اصلی فیلم، پدر اسب اصیل عرب در ایران است که در دوران جنگ که همه به خاطر آشوب فرار می‌کنند او همچنان در آن منطقه می‌ماند و اسب‌ها را از مناطق مختلف جمع کرده و به مناطق امن می‌برد و بعد از پایان جنگ نیز با سازمان جهانی اسب «واهو» ارتباط گرفته و این اسب را ثبت

گفت‌وگوی صبا با جواد وطنی کارگردان مستند لب شور:

ذخیره‌گاهی فراتر از مرزها

منطقه بسیار کمک کردند تا ما بهتر آن جغرافیا و زیست‌بوم را بشناسیم و به مرور مطالب و منابع جمع‌آوری شد و من از دل همین تحقیقات میدانی حتی شخصیت‌هایی که در این مستند هستند را نیز پیدا کردم در نهایت این منابع و پژوهش‌ها جمع‌آوری شد و ساختار فیلم شکل گرفت و روایت اصلی فیلم را در آوردم و بعد از آن شروع به فیلمبرداری کردیم. هر چند در زمان‌هایی که پژوهش هم می‌رفتیم باز فیلمبرداری انجام می‌شد چون ممکن بود با چیزی مواجه شوم که بعداً تکرار نخواهد شد بنابراین لزوماً باید آنها را ضبط تصویری می‌کردم.

در زمینه تهیه و تولید آی‌آب به صورت مستقل عمل کردید یا خود مرکز گسترش و تهیه‌کننده و سرمایه‌گذاری حضور داشت.

در ابتدای امر قرار بود که این فیلم به صورت مستقل ساخته شود یعنی ایده و طرحش آماده بود و قرار بود شروع کنم اما از آنجایی که آثار زیست‌محیطی و کارهایی که شخصیتی غیر از انسان، محوریت را تشکیل می‌دهد مثلاً محیط، تالاب، زیستگاه، زیست‌بوم و زیست‌من (پرنده‌گان، جانوران و...) است نیازمند به تولید طولانی‌تر و لوازم و تجهیزات گران‌قیمت‌تر است مثل لنزهای تله که خوب هزینه‌های سنگینی در بر دارد. به همین علت در همین موقعی از عهده یک فیلمساز مستقل بر نمی‌آید که بتواند این فیلم را تمام کند بنابراین در صحبت‌هایی که با آقای حمیدی مقدم داشتم به من پیشنهاد داده بودند که طرح را ارائه کنم، به من لطف داشتند و موافقت شد و خود شورای طرح مستند مرکز گسترش حمایت کردند و فیلم در واقع محصول مشترک مرکز

گسترش سینمای مستند تجربی و خودم هست. منطقه بسیار کمک کردند تا ما بهتر آن جغرافیا و زیست‌بوم را بشناسیم و به مرور مطالب و منابع جمع‌آوری شد و من از دل همین تحقیقات میدانی حتی شخصیت‌هایی که در این مستند هستند را نیز پیدا کردم در نهایت این منابع و پژوهش‌ها جمع‌آوری شد و ساختار فیلم شکل گرفت و روایت اصلی فیلم را در آوردم و بعد از آن شروع به فیلمبرداری کردیم. هر چند در زمان‌هایی که پژوهش هم می‌رفتیم باز فیلمبرداری انجام می‌شد چون ممکن بود با چیزی مواجه شوم که بعداً تکرار نخواهد شد بنابراین لزوماً باید آنها را ضبط تصویری می‌کردم.

مریم عظیمی گفت و گو
فیلم مستند «لب شور» به کارگردانی جواد وطنی که در بخش فیلم‌های نیمه بلند هجدهمین جشنواره سینماحقیقت حضور دارد به بحران زیست‌محیطی جزیره میانکاله و آشوراده می‌پردازد.

چرا پرداختن به تالاب میانکاله برایتان مهم بود؟

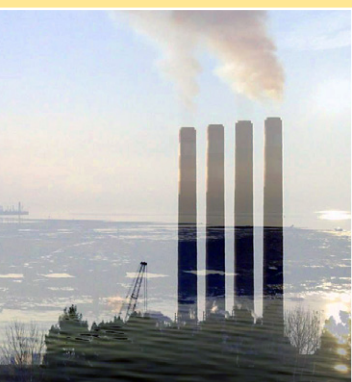
تالاب میانکاله از این جهت که زمینه‌ای برای زیست‌گونه‌های جانوری و پرند‌های مهاجر است اهمیت بسزایی دارد و برای پرند‌هایی که اصطلاحاً زمستان‌گذرا هستند و از منطقه‌های سردسیری به تالاب می‌آیند و مدتی را آنجا می‌گذرانند شرایطی نیاز هست که در آن بستر آبی زندگی کنند و غذا و طعمه‌هایشان را تأمین نمایند. زمانی که آب وارد تالاب نمی‌شود و از سمتی آب شور دریا غلظت بالا می‌رود و بدین ترتیب غلظت نمک هم بالا می‌رود و زمینه زیست‌گونه‌های جانوری، پرنده‌گان و حیوانات دیگر آنجا مهیا نیست و باعث تلفات می‌شود. تلاش کردم این موضوع را به عنوان یک دغدغه زیست‌محیطی در فیلم مطرح کنم.

پژوهش‌ها در زمینه این مستند چقدر طول کشیده و چگونه انجام شد؟

برای پژوهش در مورد یک ذخیره‌گاه و تالاب بین‌المللی مثل میانکاله در ابتدای امر نیاز به تحقیقات میدانی دارد و چالش‌ها و تهدیداتی که در مورد این تالاب وجود دارد باید شناخته شود. بنابراین ما در ابتدا تحقیقات میدانی را از کارشناسان منطقه به ویژه نیروهای خود سازمان حفاظت محیط زیست مستقر در میانکاله انجام دادیم. همینطور بومیان

غیرمنتظره ساخت این مستند یادآور شد: رخدادهای غیرمنتظره فراوانی پیش آمد که ما از آنها به خوبی استفاده کردیم. یکی از مهمترین رخدادها سکانس پایانی فیلم است ضمن اینکه مستندسازی از حیوانات متفاوت است چون ساعت‌ها باید منتظر ماند تا به تصویر مورد نظر برسیم ضمن اینکه حضور گروه فیلمبرداری ممکن است موجب استرس اسب شده و کارهای معمول خود را انجام ندهد.

وی ادامه داد: حضور مادر زندگی مردم قبیله و اعتماد آنها به ما پروسه‌ای طولانی داشت به طوری که خیلی روزها به آن منطقه می‌رفتیم و دست‌خالی بر می‌گشتیم و در حد یک مهمان در کنار آنها حضور داشتیم چون می‌دانستیم آنها مهمان نواز هستند و این رفت و آمدها آنقدر ادامه پیدا کرد تا آنها به ما اعتماد کردند و بخشی از اعتماد نیز از طریق کاراکتر اصلی فیلم حاصل شد چون مورد اعتماد آنها بود. این پروژه در کرمان، شیراز، یزد، کل استان خوزستان با یک خط‌الرسم منسجم روایت شده است.

با توجه به سوزن فیلم چقدر بخش بین‌الملل حضور ندارد؟

متأسفانه نمی‌دانم چرا این فیلم در بخش بین‌الملل حضور ندارد یا اینکه این تالاب و ذخیره‌گاه بین‌المللی است که در کنوانسیون رامسر نیز به ثبت رسیده و سالانه بیش از ۲ میلیون پرند مهاجر به میانکاله می‌آیند و اهمیت بین‌المللی دارد اما متأسفانه در بخش بین‌الملل قرار نگرفت ولی در بخش مسابقه ملی فیلم‌های نیمه بلند قرار گرفته است.